

3. Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1. Källor och litteratur

Byggnadsregistret, RAÄ: kyrkobeskrivningar och administrativa uppgifter.
 Hammarling, Rune konservatorsrapport i Upplandsmuseets arkiv, 1997.
 Kilström, Bengt Ingmar, *Villberga kyrka, Upplands kyrkor 86*, Uppsala 1989.
 Upplandsmuseet, handlingar rörande Enköpings-Näs kyrka.

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1225-1289	Villberga kyrka byggs med långhus och smalare kor.	Kilström s 3
1250-1350	Vapenhuset byggs mot den befintliga kyrkan mittpå långhuset. Målningrester på vinden tyder på att vapenhuset varit försett med trätunnvalv	Byggnadsregistret, Raä
1350 ca	Sakristian byggs. Kyrkorummet välvs.	Kilström s 3
omkring 1450	Kyrkans valv förses med målningar	Kilström s 3
omkring 1500	Nya valvmålningar utförs av Albertus Pictor	Kilström s 6
1632	Uppgifter om att kyrkans altarskaåp ska ha kommit till Villberga detta år	Kilström s 4
1728	Klockstapeln förstörts och vräktes omkull i ett oväder. En ny klockstapel byggdes samma år på ny plats 300 m söder om kyrkan.	Kilström s 18
ca 1750-60	Ny inredning i kyrkan: bänkar, läktare, orgel, predikstol. De medeltida målningarna kalkas över.	Kilström s 4
ca 1750	Fönsteröppningarna förstoras	Konservatorsrapport av Rune Hammarling
1778	Golvuret stående mittemot predikstolen införskaffas	Kilström s 4
1907	Invändig restaurering, arkitekt Sigge Cronstedt. De medeltida kalkmålningarna tas fram. De yngre Albertus-målningarna avlägsnas samtidigt. En central varmluftsanläggning installeras. Ett pannrum byggs på sakristians västra sida. Kyrkorummet får en ny färgsättning i blågrönt. Tegelgolvet i långhuset byts mot kalkstensgolv.	Byggnadsregistret, Raä. Kilström s 4 f
1947	Elektrisk uppvärmning installeras enligt beskrivning av Älvkarleby kraftverk.	Upplandsmuseets arkiv

1949	Målningarna rengjordes eftersom de blivit starkt nedsotade av varmluftsanläggningen från 1907. Konservator var Sven Dalén.	Kilström s 5
1952	Klockstapeln från 1728 flyttades till sin nuvarande plats där den ursprungliga klockstapeln ska ha stått. Anledningen till flytten var att den med åren kommit att döljas av uppväxande skog.	Kilström s 18
1960-70	Utvidgning av kyrkogården åt öster.	Kilström s 18
1981	Utvändig och invändig reovering av puts och plåttäckning, bl.a. nya fönsterbleck. Hängrännor och stuprör monteras. Rören försågs med traditionella skarpa vinklar. Putslagningar gjordes med kalkbruk och avfärgning med färg baserad på våtsläckt gotlandskalk. Invändigt gjordes ommålning av bl.a. bänkar, predikstol och läktarbarriär. Klockstapeln tjärströks. Ny ytterdörr tillverkades till pannrummet. Handlingar upprättade av Karin Nordåker, Bjerking.	Upplandsmuseet
1984	”Värmebesparande åtgärder”. Avser troligen isolering av valvkapporna på vinden. Omläggning av elanläggningen	Upplandsmuseet
1997	Invändig reovering, arkitekt Göran Sollenberg. Nytt textilförvaringsskåp i sakristian, nytt förrådsutrymme under läktaren, byte av klädsel på altarring och knäfall, rengöring av väggar och valv med torrengöringsmetod, omförgyllning av orgelfasad. Rengöring av orgelfasad, predikstol, altarring och läktarbarriär. konservator Rune Hammarling. Schaktningsarbeten utförs utvändigt för att komma till rätta med fuktproblem i sakristia och kor.	Upplandsmuseet